

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Lumen Cordium

Szövünk fényessége

A megyesi római katolikus plébánia havilapja, VII. Évfolyam, 1. szám, 2011.Feb.-2011.Már.

Nagyböjti gondolatok

*"Hints meg izsóppal és megtisztulok, moss meg és én a hónál
fehérebb leszek!" (Zsolt 51,9.)*

Még a "legvilágibb" ember is belefárad egy idő után a nyüzsgésbe, a színes karneváli forgatagba. Titkon szeretne talán egy kicsit egyedül lenni. Annak ellenére, hogy "nem jó az embernek egyedül" (Ter 2,18.). Nem jó, mert alapvetően társas lényeknek vagyunk teremtve. Éppen ezért, a tudatosan vállalt magány sem lehet öncélú. Ugyanis sohasem lehet végcél, legfeljebb csak eszköz. Olyan eszköz, melynek segítségével az emberi személyiség "csiszolódik", regenerálódik, tisztul. S ily módon önmaga tökéletesedése által szolgál annak a szűkebb és tágabb közösségnek az épülésére, ahová sorsa rendeltetett. Az efféle magányra - hosszabb vagy rövidebb ideig, de - minden embernek szüksége van (lenne). Ez az egyedüllét nem azonos az "édes semmittevéssel", a kényelmes kikapcsolódással vagy nyári üdüléssel. Sokkal inkább kemény, akaratot edző, vágyat zabolázó "kúra": a lemondás időszaka. Az önuralomé a főszerep, mert minél inkább elhatározzunk valamit, annál inkább erőfeszítésbe kerül a megtartása. (A kísértő mindig korszerű - még ha a lényeg időtlen idők óta ugyanaz is - a testet kényezteti, az ösztönökön keresztül gyakorol befolyást, de végül mindig a lelket igyekszik megkaparintani.) Ezért aztán nem annyira a kényelemszerető test, hanem a lélek űzi a "pusztába" az embert. De - jó esetben - mire is használja ezt a "pusztai negyven napot" a hívő ember? Szembenéz önnön fogyatékoságaival, gyöngeségeivel. Leteszi a színesen csillogó, külsőségeket jelképező báli ruhát, s magára ölti az önvizsgálat szürkébb - ám annál érdemszerzőbb köntösét. A homlokán porladó hamu figyelmezteti: "Por vagy! Csak a lelked halhatatlan. Ezért csak akkor érezheted magadat otthon a testedben, ha a lelkeddel is jóban vagy: ha rend van benned." Egy időre azonban el kell fordulnunk e zajos világ harsogó nyüzsgésétől. Nézzünk magunkba, majd pedig a Keresztre; rendezzük "sorainkat" és újra találjuk meg a helyünket! A nagyböjti hetek és napok erre kínálnak lehetőséget...

Kovács András

Út a világ szerelmétől a krisztusi szent szeretetig

Aki őszinte lélekkel keresi az igazsághoz vezető utakat, előbb-utóbb eljut az Úr Jézushoz, aki joggal mondotta magáról: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”. Ilyen útkereső élet volt Babits Mihályé, akit a modern magyar költészet legképzettebb, legműveltebb képviselőjeként tartanak számon.

Hol kereste az igazságot? Azt mondhatnánk, hogy kezdettől, gyermekkorától ismerte, amint Szent Balázs áldásával kapcsolatban emlékezik: „Gyermekkoromban két fehér gyertyát tettem keresztbe gyenge nyakamon

.....
szemem pislogva csüggött az öreg papon,
aki hozzád imádkozott
fölémhajolva, ahogy ott térdeltem az
oltár előtt, kegyes szokás
szerint...

Később máshol is kereste az igazságot. Végig kutatta, kóstolta a világirodalom alkotásait, a görög, római költőktől a legmodernebbekig.

De meg tudott-e pihenni ezeknél? Bevallja, hogy mindez, a háború utáni izgatott években csak „dacos menekvés volt a testi szerelem kábulatának világában”. De megnyugvás nélkül.

Amikor az élet felén már túl van, előveszi a középkor Krisztust imádó, Istent dicsérő himnuszait, imáit s java erejét az áhítat és alázat művének szenteli. Valósággal szívén átzengi, vallomásként idézi, amit a keresztény hit költői évszázadokon átzengettek Krisztus dicséretére. Ő maga szent szeretetnek mondja himnusz fordításainak gyűjteményét s a vallomás az övé is, amikor Szent Bernát himnuszában fordítja:

„Jézus szerelme mennyei
édességgel telisteli,
ezerszer inkább isteni
mind ki tudhatnám mondani”

.....
„Kegyes Jézus add nekem
Szerelmed bővét érzemem,
Színed előtt lenni jelen
S glóriában tekintenem”.

Élete utolsó szakasza: a gégerákban szenvedőnek állandó küszködése élet és halál között. Egyben nagy vizsga és hitvallomás a szenvedés krisztusi megértéséről:

„Szenvedni annyi, mint diadalt aratni,
Ó, hány éles vasnak kell rajtunk faragni,
míg méltók nem leszünk, hogy az Ég királya
beállítson majdan szobros csarnokába.
Krisztus urunk, segíts meg”.

Alázatos gyermeki hittel könyörög Szent Balázshoz is:

„Szépen kérlek, segíts rajtam, szent Balázs!
..... már az orvos
kése fenyeget, rossz nyakam
fölvágni, melyet hajdan olyan megadón
hajtottam gyertyáid közé”...

De hite nemcsak könyörgő, hanem elég tiszta és erős, hogy kétségbeesés nélkül nézzen szembe a további szenvedéssel s a halállal is:

„kétségbe sohasem estem
bár halálra ítélve már”.

Mert hiszi a himnuszok költőivel s bizik, hogy Krisztus akkor is élet:

„Ha majd el kell mennem innen,
engedj győzelemre mennem
anyád által Krisztusom!”

És ha testem meghal, adjad,
Hogy lelkem dicsőn fogadja
A pálmás paradicsom.”

(Stabat mater fordítása)

„A test már kis időre
fáradt, hever, hanyatlik,
de álom közt is alva
krisztusról zeng a lélek”.

(Prudentius himnusza)

És joggal zeng, mert: Ő, út, igazság, élet a halálban is. És számára is élet, mert hosszas betegsége alatt KRISZTUSBA vetett hitét biztos jeleként ismételtlen vette az ÉLET KENYERÉT!

Léstyán Ferenc

Február Igeliturgikus naptára

1. Zsid.12,1-4
Mk.5,21-43
2. Mal 3,1-4
Zsid. 2,14-18
Lukács 2,22-40
3. Róm.5,1-5
Mk.16,15-20
4. Zsid.13,1-8
Mk.6,14-29
5. 1Kor.1,26-31
Lk.9,23-26
6. Iz. 58,7-10
1Kor.2,1-5
Mt.5,13-16
7. Ter.1,1-9
Mk.6,53-56
8. Ter.1,20-2,4
Mk.7,1-13
9. Ter.2,4-17
Mk.7,14-23
10. Én.8,6-7
Lk.10,38-42
11. Ter.3,1-8
Mk.7,31-37
12. Ter.3,9-24
Mk.8,1-10
13. Sir.15,15-20
1Kor. 2,6-10
Mt.5,17-37
14. ApCsel.13,46-49
Lk.10,1-9

A gyertya

Milyen sajátosságos is a mi lelkünk! Úgy van minden dologgal, mint egykor az első ember, aki midőn Isten parancsára nevet adott az állatoknak, nem talált közöttük magához hasonlót. Minden létezővel szemben az volt az érzése: „Én más vagyok, mint te!” Semmiféle tudományos elmélet sem nyomja el benne ezt a tudatot, és semmiféle alacsonyysága sem oltja ki meggyőződését: „Én más vagyok, mint bármi más a világon, mindentől különböző, egyedül Istennel rokon.”

Másrészt viszont a lélek rokon minden mással is. Mindenkinél valahogyan otthon érzi magát. Minden mond neki valamit: minden alak, minden mozgás, minden magatartás. És a lélek szüntelenül arra törekszik, hogy bennük a maga belső világát fejezze ki, hogy azt saját életének jelképévé tegye. Bárhol is találkozik valami jellegzetes alakkal, úgy érzi, hogy az a saját mivoltából fejez ki valamit, hogy saját lényének egy vonására emlékeztet.

Nem így van-e a dolog? Hiszen ez az alapja minden hasonlatnak! A lélek mivolta legmélyén idegenül áll mindennel szemben, azt mondja neki: „Nem vagyok ez!” És mindennel csodálatosan rokonságban állva úgy érzi, hogy a dolgok és a történések saját mivoltának a képei.

Íme egy ilyen jelkép, amely sok másnál szebb és kifejezőbb: a gyertya. Nem mondok vele neked semmi újat, bizonyára te magad is gyakran megérezted.

Nézd csak, hogyan áll a gyertyatartón! Széles és nehéz a gyertyatartó talpa. Biztosan emelkedik ki ebből a törzse, a tetején pedig széles perem felett szorosan álló

nyélből szökik a magasba a gyertya. Könnyed, vékony az alakja s mégis egyenes, ha mégoly magasra nyúlik is fel. Így áll a térben karcsú, érintetlen tisztaságban, de mégis meleg színével; határozott formája élesen kiemeli környezetéből.

Tetején lobog a láng, és ebből alakítja át a gyertya a maga tiszta testét meleg, sugárzó fénné.

Nem érzed-e, mikor előtte állsz, hogy valami egészen nemes érzés támad benned? Hiszen nézd csak, hogyan áll a maga helyén, szilárdan, a magasba törve, tisztán, előkelően. Érezd meg, hogy minden azt mondja benne: „Készen állok!” Semmi sem fut el belőle, semmi sem bújik ki, minden tiszta készenlét.

És feltartóztatlanul felemésztí magát hivatása teljesítésében, miközben fénné és hővé alakul át.

Te erre esetleg azt mondd: „De hát mit tud minderről a gyertya? Hiszen nincs is lelke!”

Akkor adj te neki lelket!

Tedd meg saját lelked kifejezőjének! Amikor a gyertyára nézel, kelts fel magadban minden nemes tettekkészséget és mondd: „Itt vagyok, Uram!” Akkor majd úgy érzed, hogy a karcsú, tiszta gyertya a te lelkivilágodat fejezi ki. S légy rajta, hogy minden tettekkészséged igazi hűséggé erősödjön. Akkor majd megérezed: „Uram, a gyertya szimbólumában én állok előtted!”

Ne fuss el hivatásod elől. Légy állhatatos. Ne kutass mindig a miért, a minek után. Az élet a legmélyebb értelme az, hogy az ember feleméssze magát igazságban és szeretetben Istenért, miként a gyertya is fényben és hőbe alakul át.

15. Ter.6,5-7,10
Mk.8,14-21

16. Ter.8,6-22
Mk.8,22-26

17. Ter.9,1-13
Mk.8,27-33

18. Ter.11,19-9
Mk.8,34-9,1

19. Zsid.11,1-7
Mk.9,2-13

20. Lev 19,1-18
1Kor. 3,16-23
Mt.5,38-48

21. Sir.1,1-10
Mk.9,14-29

22. 1Pét.5,1-4
Mt.16,13-19

23. Jel.2,8-11
Jn.15,18-21

24. ApCsel. 1,15-26
Jn. 15,9-17

25. Sir. 6,5-17
Mk.10,1-12

26. Sir.17,1-13
Mk.10,13-16

27. Iz.49,14-15
1Kor.4,1-5

Mt.6,24-34

28. Sir.17,20-28
Mk.10,17-27

Február Igeliturgikus naptára

Március Igeliturgikus naptára

1. *Sir. 35,1-15*
Mk. 10,28-31
2. *Sir. 36,1-19*
Mk. 10,32-45
3. *Sir. 42,15-26*
Mk. 10,46-52
4. *Sir. 44,1-13*
Mk. 11,11-26
5. *Sir. 51,17-27*
Mk. 11,27-33
6. *MTörv. 11,18-32*
Róm. 3,21-28
Mt. 7,21-27
7. *Róm. 8,31-39*
Mt. 10,34-39
8. *Tób. 2,9-14*
Mk. 12,13-17
9. *Joel 2,12-18*
2Kor. 5,20-6,2
Mt. 6,1-18
10. *MTörv. 30,15-20*
Lk. 9,22-25
11. Iz. 58,1-9
Mt. 9,14-15
12. Iz. 58,9-14
Lk. 5,27-32
13. *Ter. 2,73-3,7*
Róm. 5,12-19
Mt. 4,1-11
14. *Lev. 19,1-18*
Mt. 25,31-46
15. *Iz. 55,10-11*
Mt. 6,7-15

Március hónapot a régi kalendáriumok Szent József tiszteletére szentelték. Szent József foglalkozását tekintve ács volt. Az üdvtörténetben fontos szerep jutott neki. A Megváltónak, Jézus Krisztusnak lett nevelőatyja, a Boldogságos Szűz Mária jegyese és hitvese. Szent József Dávid házából származott. Izraelben Dávid király óta mindig az ő családjából származó utód lett a király. Az evangéliumok családfái (Mt 1,1-18; Lk 3,25-38) Jézus Dávid fiúságát akarják igazolni (2Sám 7,12-16). Jézus a kor társadalmi rendjének megfelelően József fiának számított. Mária mást nem tudott megnevezni apának, mint Józsefet. Jézus és József kapcsolatára nem volt megfelelő kifejezés. Mária Jézusnak az édesanyja. József, mivel nem természetes apa, tisztázni kellett a helyzetét. A családfából értesülünk arról, hogy a Dávidi családban nemcsak törvényes gyerekeket, hanem az örökbefogadottakat is ugyanazok a jogok illeték meg a királyság öröklésében. Isteni ígérettel nyugszik ennek a családnak a trónra való jogosultsága. Az Ábrahámnak tett ígéret örökségnek is tekinthető és a Dávidi örökség hordozója lesz a Megváltó, Jézus Krisztus. József volt az, akinek ez a szent örökség jutott, pedig családja körében megvetett volt szegénysége miatt. Isten kiválasztotta őt, hogy Jézusnak az o fiának apja legyen. József tehát nem is örökre fogadta Jézust, hanem Isten tette meg fiává. József félt Máriát magához venni. Az Úr angyala megjelent Józsefnek álmában, hogy eloszlassa félelmeit. József álmában tudja meg, hogy Jézus apja lesz. Igaz embernek nevezi őt Máté evangéliuma, mert elfogadta az Isten akaratát, és aszerint is cselekedett. Jézus és József kapcsolatát az Atya határozta meg, egyedül Tőle származott. József Dávid utóda volt és Jézus szintén a Dávidi családból származó Mária fia. Máriától Jézus a vér szerinti Dávidi örökséget kapta, a szent örökséget Józseftől kellett kapnia. József halálával Jézusra szállt át az ábrahái és Dávidi örökség. Ez az örökség az őszötvetségi üdvrendnek a lényege. Jézus Józsefen keresztül került kapcsolatba az őszötvetséggel. Átvette tőle ezt az örökséget, az őszötvetségi üdvrendet és beteljesítette. Isten Józsefet tette meg Jézus nevelőatyjának, ezért a névadási jogot is megkapta. Az őszötvetségi szokások szerint ölebe ültette a gyermeket, nevet adott neki. Ezzel elismerte, hogy övé a gyermek. Menekülnie kellett Egyiptomba Heródes miatt. Heródes halála után visszatért Izrael földjére és Názáretben telepedett le. A tizenkét éves Jézust elvitték a templomba. Amikor rátaláltak Jézusra, Mária felelősségre vonta: „Atyád és én aggódva kerestünk.” Ezután az esemény után Szent Józsefről hallgatnak az evangéliumok. József tiszteletének elterjedésében a ferencesek működtek közre. IV. Sixtus pápa, aki

Szent József „A Szent Szűz tisztaságos jegyese”

a ferencesek rendjéből jutott a pápai székbe, ünneppé nyilvánította a Szent neve napját (1479). 1726-ban I. Lipót, majd III. Károly kérelmére bekerült a Mindenszentek litániájába. IX. Piusz az Egyház egyik legválságosabb időszakában az Egyház védőszentjévé nyilvánította. A XX. században a hívek a március hónapot szentelik Szent Józsefnek. 1909-ben külön litániát és 1919-ben pedig mise prefációt kap. 1955. május 1-jén elrendelte XII. Piusz pápa „Munkás Szent József” ünnepét. A Habsburg-házban a XVII. század folyamán meghonosodott Szent József tisztelete. Lipót császár fiúgyermek születekor hozzá imádkozott. Amikor megszületett, a József nevet adták neki. Neve elterjedt először az arisztokráciában, később a nép névadási szokásában is. I. Lipót az Ő oltalmába ajánlotta egész birodalmát és a Habsburg-ház patrónusává választotta (1675), Bécs (1683) és Buda (1686) felszabadulását az ő mennyei közbenjárásának tulajdonította. Buda ostromakor a döntő támadásra induló katonákat a kapucinus Avianói Márk lelkesítette, aki egy dárda hegyén Szent József képét emelte magasba. Védőszentjüknek tekintik az ácsok, asztalosok, erdészek, famunkások, favágók, bognárok, koporsókészítők, kádárok, tímárok, a jegyesek, az ifjú házások, a családok, az árvák és a haldoklók. Segítségért folyamodnak hozzá a házépítéskor, kísértésben, hirtelen halál, reménytelen ügyek, szembetegségek idején. A XIX. századtól tartják a papnövendékek és a szerzetesek védőszentjének; a XX. században pedig a munkások patrónusa lett. Szent Józsefet legtöbbször úgy ábrázolják, hogy a kis Jézus a jobb karján ül, bal kezében pedig liliumot vagy kivirágozott vesszőt tart, de ábrázolják vándorbottal, fűrészszel, fejszével és fűrővel is. Szent József tisztelete Magyarországon már a középkorban elterjedt. József napja a mezőgazdaságban is a tavaszi munkák kezdetének számít. Szent József napján kezdték meg a csikosok, csordások és a gulyások a szolgálatukat, de csak Szent György napjától hajtják ki az állatokat. A néphiedelem a méheket szüzi életet élőknek tartja, ezért öntötték a gyertyát méhviaszból és nem faggyúból. Szent József tisztaságára utaltak ezzel is. Ezen a napon eresztették ki először a méhrajokat. Szent József prefációja nagyon szépen összefoglalja mindazt, amit a szentírásból tudunk, ami az ő Istentől kapott „atyai” hivatását megkülönbözteti a többi családapaétól: „... és téged Szent József ünnepén illő hódolattal dicsérjünk, magasztaljunk és áldjunk. Mert őt az igaz férfit, az Istenszülő Szűznek jegyesül adtad, hú és okos szolgát családod fölél rendelted, hogy atyai gonddal őrizze a Szentlélek erejéből megtestesült Fiadat, a mi Urunkat, Jézus Krisztust.”

16. *Jón 3,1-10*
Lk. 11,29-32
 17. *Esz. 4,17*
Mt. 7,7-12
 18. *Ez. 18,21-28*
Mt. 5,20-26
 19. *2 Sám. 7,4-16*
Róm. 4,13-22
Mt. 1,16-24
 20. *Ter. 12,1-4*
2Tim. 1,8-10
Mt. 17,1-9
 21. *Dán. 9,4-10*
Lk. 6,36-38
 22. *Iz. 1,10-20*
Mt. 23,1-12
 23. *Jer. 18,18-20*
Mt. 20,17-28
 24. *Jer. 17,5-10*
Lk. 16,19-31
 25. *Iz. 7,10-14*
Zsid. 10,4-10
Lk. 1,216-38
 26. *Mik. 7,14-20*
Lk. 15,1-32
 27. *Kiv. 17,3-7*
Róm. 5,1-8
Jn. 4,5-42
 28. *2Kir. 5,1-15*
Lk. 4,24-30
 29. *Dán 3,25-43*
Mt. 18,21-35
 30. *MTörv. 4,1-9*
Mt. 5,17-19
 31. *Jer. 7,23-28*
Lk. 11,14-23
- Március
Igeliturgikus
naptára**

	MEDGYES
Február 2. Gyertyaszentelő boldogasszony	- Szt. István templom: 9,30 - plébániatemplom: 17,00
Február 3. Szent Balázs	- plébániatemplom: 7,30 - Szt. István templom: 16,30 - misék után Balázs-áldás
Február 4. Elsőpéntek	- plébániatemplom: 7,30 románul 17,00 magyar – utána szentségimádás
Február 6. Évközi 5. vasárnap	- plébániatemplom: 8,00 ; 11,00 – utána szentségimádás - Szt. István templom: 9,30 - Somogyom – 12,30 - Erzsébetváros – 14,00
Február 13. Évközi 6. vasárnap	- plébániatemplom: 8,00 ; 11,00 - Szt. István templom: 9,30 - Somogyom – 12,30 - Erzsébetváros – 14,00
Február 20. Évközi 7, vasárnap	- plébániatemplom: 8,00 ; 11,00 - Szt. István templom: 9,30 - Somogyom – 12,30 - Erzsébetváros – 14,00
Február 27. Évközi 8. vasárnap	- plébániatemplom: 8,00 ; 11,00 - Szt. István templom: 9,30 - Somogyom – 12,30 - Erzsébetváros – 14,00

KISKAPUS	SZENTÁGOTA
- Kiskapus – 17,00 – utána gyertyaszentelés	- Szentágota – 17,00
- Kiskapus – 17,00	- Szentágota – 17,00 (délelőtt beteqlátoqatás)
- Bólya – 8,30 - Kiskapus – 10,30 - Nagyekemező – 12,30 a szentmisék végén gyertyaszentelés	- Szentágota – 10,00 – utána szentségimádás és Balázs-áldás
- Bólya – 8,30 - Kiskapus – 10,30 - Mikeszásza – 14,00 - Hosszúaszó – 15,00	- Szentágota – 10,00
- Bólya – 8,30 - Kiskapus – 10,30	- Szentágota – 10,00
- Bólya – 8,30 - Kiskapus – 10,30	- Nagysink – 11,00 - Szentágota – 17,00

	MEDGYES
Nagybőjtben keresztutak végzése	-Plébániatemplom: kedden és pénteken 16,30 utána szentmise, szerdán 17,00 - román -Szt. István templom: csütörtök 16,00 utána szentmise
Március 4. Elsőpéntek	- plébániatemplom: 7,30 románul 17,00 magyar – utána szentségimádás
Március 6. Évközi 9. vasárnap	- plébániatemplom: 8,00 ; 11,00 – utána szentségimádás - Szt. István templom: 9,30 - Somogyom – 12,30 - Erzsébetváros – 14,00
Március 9. Hamvazószerda	- Szt. István templom: 9,30 - plébániatemplom: 17,00
Március 13. Nagyböjt 1. vasárnapja	- plébániatemplom: 8,00 ; 11,00 - Szt. István templom: 9,30 - Somogyom – 12,30 - Erzsébetváros – 14,00
Március 19. Szent József ünnepe	- plébániatemplom: 9,00 (BÚCSÚ SEGESVÁR)
Március 20. Nagyböjt 2. vasárnapja	- plébániatemplom: 8,00 ; 11,00 - Szt. István templom: 9,30 - Somogyom – 12,30 - Erzsébetváros – 14,00
Március 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony	- Szt. István templom: 9,30 - plébániatemplom: 17,00
Március 27. Nagyböjt 3. vasárnapja	- plébániatemplom: 8,00; 11,00 órakor - Szt. István templom: 9,30 órától - Somogyom – 12,30 - Erzsébetváros – 14,00

KISKAPUS	SZENTÁGOTA
	- Szentágota – minden péntek 17,00
	- Szentágota – 17,00 (délelőtt beteglátogatás)
- Bólya – 8,30 - Kiskapus – 10,30 - Nagyekemező – 12,30	- Szentágota – 10,00 – utána szentségimádás
- Kiskapus 17,00	- Szentágota – 17,00
- Bólya – 8,30 - Kiskapus – 10,30 - Mikeszásza – 14,00 - Hosszúaszó – 15,00	- Szentágota – 10,00
	- Szentágota – 10,00
- Bólya – 8,30 - Kiskapus – 10,30 –	- Szentágota – 10,00
- Kiskapus – 17,00	- Szentágota – 10,00
- Bólya – 8,30 - Kiskapus – 10,30	- Szentágota – 17,00 - Nagysink – 11,00

A Farsang

A farsang változó hosszúságú időszak: vízkereszt (január 6.) után kezdődik és a nagyböjt első napjáig, hamvazó szerdáig tart. Vízkereszt ünneplése keletről terjedt el, és az egyházi zsolozsma szerint "Hármas csodával ékes napot ünneplünk" ekkor.

A hármas csodából kiemelhetjük, hogy Gáspár, Menyhért és Boldizsár személyében a pogány világ is meghódol a várva várt király előtt; legendájukból népszokás is alakult: a 40-es években megszűnt három király-járás. A játékosok házról házra vitték a mozgatható csillagot, az Üdvözítőhöz vezető utat mutatta. Erre az időszakra csak egyetlen jelentősebb egyházi ünnep esik, a karácsony utáni 40. napon, február 2-án Gyertyaszentelő Boldogasszony napja. Jeruzsálemben már a IV. században ünnepelték ekkor Mária tisztulását, s a kisdéd Jézus templomi bemutatását, egyben - Jézus elsőszülött lévén - Mária isteni szolgáltra ajánlotta gyermekét. A katolikus egyház gyertyát szentel ezen a napon. Használták is eleink a szentelt gyertyát még a vízbe fült ember megkeresésére is. ha nem találták a vízbe fült tetemét, kenyérbe gyertyát szúrtak, meggyújtották, és így vízre bocsátva az ott állt meg, ahol a vízbe fült embert keresni kellett; de szentelt gyertyát gyújtottak akkor is, ha haldokló volt a háznál. Ma már kevesen tudják, hogy február 3-án, Balázs napján is kötelező volt a diákoknak templomba menni, s hogy a balázsolás ma is élő szertartás. A pap két összekötött égő gyertyát tart a balázsolandó nyakához, s kéri Istent, hogy Szent Balázs püspök esedezésére óvja meg az illetőt a torokbajtól. Az egyház évszázadokig üldözte a farsangi pogány szokásokat, később már inkább átengedte ezt az időszakot a vidámságnak, egészséges életörömmek, szórakozásnak. Azzal is kifejezi ezt, hogy ekkortájt az Evangéliumban a kánai mennyegzőről emlékezik meg. Jézus első csodatételének napját ünnepeljük ekkor: a lakodalomban elfogyott a bor, s Jézus mintegy hatszáz liternyi vizet borrá változtatott. Ezzel is magyarázható, hogy a lakodalmak többségét farsang idején tartották. A

farsanghoz fűződő népszokások számtalan nép különböző rítusainak emlékét őrzik. Farsangi időben van a busójárás, sok helyen a pártában maradt lányokkal tuskót húzatnak, a fiatalok kakast ütnek, stb. A farsang azonban főként a fonók, bálók, táncmulatságok időszaka. Napjainkig gyakoriak a maskarás, jelmezes bálók. Leginkább ez mutatja, hogy kereszténység előtti szokások megőrzéséről is van itt szó. Valamikor a tánciskola is farsangi időben volt, a próbabál, a tanfolyam résztvevőinek vizsgabálja farsang végére, farsang három napjára lezajlott. A két világháború között külön báloztak nálunk az iparosok, a gazdák; de kisebb csoportok is rendeztek bált (tűzoltók). A farsang középső hónapja február, de előfordul, hogy már február 7-én vége a farsangnak. A február szó latin eredetű, amely a "tisztulás hónapja" jelentésű szerkezetből rövidült. A régi magyar népryelvben Boldogasszony havának is mondták. S óh korok és erkölcsök! Az ókori ember nem azon mesterkedett, hogyan szabaduljon meg a nem kívánt terhességtől, hanem hogy szaporodjon. Feltűnő azonban, hogy a farsanggal kapcsolatos szavaink között alig található ősi magyar szó. A farsang bajor-osztrák eredetű, a farsangkor legáltalánosabban fogyasztott fánk szót az erdélyi szászok nyelvéből kölcsönöztük, ennek palóc megfelelőjét, a nálunk is gyakrabban használt pampuská-t a szlovák nyelvől. A bál szavunk francia-német eredetű. A karnevál szót az olasz nyelven is olvasó Csokonai ismertette meg velünk, hiszen komikus eposzának főhősét Carneval-nak nevezte. A karnevál szót ezért a nyelvészek olasz eredetűnek vélik, és többféle magyarázata is létezik; a legismertebb szerint a karnevál jelentése "Hús(étel), Isten veled!" Csakhogy a karnevál szokása Velencéből terjedt el. Hihetőbb magyarázat lehet az is, hogy a karnevál szó jelentése "a napisten újból jön", és eredetileg a tavaszi napfordulót ünnepelték meg a jelmezes felvonulással és az azt követő bállal. A farsangi evés-ivás, bálozás, bolondozás, maskurálás közben azt is szem előtt kell tartanunk, amit a népi bölcsesség a farsang szóval megfogalmazott: "Minden farsangnak van böjtje". Vonatkozik ez a társadalmi méretű tobzódásra is.

Márciusok ellobbant lángja

Máig őrzőm a tekintetüket. Szemükben különös csillogás ült – dacos, márciusi. Mondhatnám: forradalmi. A múlt század nyolcvanas éveinek derekán történt mindez. Előző években csak az iskolarádió rövid műsora emlékeztetett Petőfi napjára, vagy az sem, máskor osztályfőnöki órákra száműzték a forradalmat. Épp ezért boldog voltam, hogy végre intézményi szintű lesz az ünnepély, s egy dunántúli kisiskola pedagógusaként boldogan vállaltam el osztályommal a műsort. Elhatároztam, rendhagyó forgatókönyvet készítek. Március történetét szokatlan keretben játszottuk el. Már a kezdet is formabontó volt. Miközben Petőfit alakító tanítványom a vidéki kultúrház karzatáról elindult a nemzetiszíniú zászlót végiglengetve a nézőtéren, s a sorok között a színpadra ért, a kultúrház különböző pontjairól felhúzták a 48-as követelések. Mindnek különös, veszélyes csengése volt akkor. Az ünnepség előtti napon az igazgató meglátogatott a főpróbán, hogy megnézze műsorunkat. Majd közölte velem: ezt így nem játszhatjuk el, mert abból botrány lesz, hisz már jelezték a pártbizottságról, hogy eljönnek az ünnepségre. A diákokat állítsam karéjba a színpadon, utasított, s úgy mondják el a verseket, a Tizenkét pontot pedig csak olvassuk fel, nehogy zendülés jellege legyen. Már nem emlékszem, hogy is mondtam meg a gyerekeknek, hogy „bajban van a forradalom”, hogy lefújva a Tizenkét pont, csak arra emlékszem, hogy egyik tanítványomnak kibuggyant a szeméből a könny, s aztán „Petőfi” elém lépett és azt mondta: Én a tanárnő mellett állok! Mire kórusba kiáltották mind: Mi is! Azért is megcsináljuk!

És megcsinálták! Utólag visszagondolva, nem is tudom hogy mehettem bele, hiszen beláthatatlan következményei lehettek volna. Ám ez akkor eszembe se jutott. A lelkesedés, a lendület sodort magával engem is. A különböző irányból érkező jelszavak, a lázadó verssorok felhívásszerűen hatottak a közönségre is. A kisebbek lélegzetvisszafojtva figyeltek, a nagyobbak közül pedig többen is esküre emelték a kezüket ösztönösen a nézőtéren, s a Nemzeti dal refrénjét együtt kiabálták a szereplőkkel. S nemzeti zászlót lengető tanítványomat, egyik kolléganőm – aki Felvidékről települt át pár éve – még egy évtized után is emlegette: mennyire felkavarta, mennyire átmelegítette a látvány. A kockázattal megérte nem törődni. S nagyszerű érzés volt tapasztalni, hogy március mélyen megérintette kis kamaszaimat. (Csak később tudtam meg a párttitkár nem jött el mégsem az ünnepségre. Talán ezért is, a szankciók elmaradtak.) A rendszerváltás óta gyakran megkérdezik: Mi lett nemzeti ünneplő kedvünkkel? Azt mondják, amit már szabad az egykettőre értékét, fényét veszíti. Mások szerint ünnepeinket lejárátták a politikusok kortes beszédekkel. Megint mások a nemzeti pártokkal okolják, mert szerintük a nemzetiszínt, a nemzet eszmét pártszínekké, és pártprogramokká szűkítették. Kollégám úgy véli: Nem kellene a nagy felhajtások, ünnepelni belülről kell! De vajon lehet-e ünnepelni magunkban, egyedül? Példám azt bizonyítja, nem. A tűz, ami ott égett diákjaim szemében azon a márciuson, az összetartozás, az ünnep közös vállalásának tüze volt. Elgondolkodhatunk tehát és feltehetjük a kérdést: Mit is veszítettünk el akkor március hevéből?! Az ünnepet, a tüzet..., vagy egymást?!

Toldi Éva

Balázsolás

Szépen könyörgök, segíts rajtam,
szent Balázs!
Gyermekkoromban két fehér
gyertyát tettek keresztbe
gyenge nyakamon
s úgy néztem a gyertyák közül,
mint két ág közt kinéző ijedt őzike.
Tél közepén, Balázs-napon
szemem pislogva csüggött az öreg
papon,
aki hozzád imádkozott
főlémhajolva, ahogy ott térdeltem az
oltár előtt, kegyes szokás
szerint, s diákul dűnyögve, amit sem
én
s ő se jól értett. De azért
te meghallgattad és megóvtad
gyermeki
életem a fojtogató
torokgyíktól, s a veszedelmes
mondulák
lobjaitól, hogy fölönvén
fél száz évet megérjek, háladatlanul,
nem is gondolva tereád.
Óh ne bánd csúf gondatlanságom,
védj ma is, segíts, Sebasta püspöke!
Lásd, így élünk mi, gyermekmódra,
balgatag, hátra se nézünk, elfutunk
a zajló úton, eleresztve kezetek,
magasabb szellemek de ti
csak mosolyogtok, okos felnőttek
gyanánt.
Nem sért ha semmibe veszünk
s aztán a bajban újra
visszaszaladunk
hozzátok, mint hozzád ma én
reszkető szívvel... Mosolyogj rajtam,
Balázs! ki mint a szepegő kamasz,
térdeplek itt együgyű oltárod kövén
mosolyogj rajtam, csak segíts!
Mert orv betegség öldös íme
engemet

és fojtogatja torkomat,
gégém szűkül, levegőm egyre fogy,
tűdöm zihál, s mint aki hegyre hág,
mind nehezebben kúszva, vagy terhet
cipel, kifulva, akként élek én
örökös lihegésben. S már az orvosok
kése fenyeget, rossz nyakam
fölvágni, melyet hajdan olyan megadón
hajtottam gyertyáid közé,
mintha sejtettem volna már... Segíts,
Balázs!
Hisz a te szent gégédet is
kések nyiszálták, mikor a gonosz pogány
kivégzett: tudhatod, mi az!
Te ismered a penge élet, vér ízét,
a megfeszített percekét,
a szakadt légcső görcseit, s a fulladás
csatáját és rémületét.
Segíts! Te már mindent tudsz, túl vagy
mindenen,
okos felnőtt! Te jól tudod,
mennyi kint bír az ember, mennyit nem
sokall még az Isten jósága sem,
a mit ér az élet... S talán azt is, hogy nem
is olyan nagy dolog a halál.

Babits Mihály

Szöveg nélkül

Péter születésnapjára egy gyönyörű nyakkendőt kapott a nagyapjától:

– Köszönöm, nagyapa, az ajándékot.

A nagyapa sugárzik az örömtől, de elhárítja a köszönést:

– Nincs ezen a csekélységen semmi köszönnivaló.

– Én is ugyanezt mondtam, de a mama ragaszkodott hozzá.

– Nem tudom, mi van ezzel a fasírozott hússal, de az íze furcsa egy kicsit – mondta a vendég a pincérnek.

– Az lehetetlen, uram! Mi ebbe mindent beletettünk, amit csak találtunk a konyhában.

– Mossátok le a festéket,
a Főnök aláírta a békét...

Jókor jött megjegyzés

Berthold, strasbourgi püspök neves székesegyházában egy remek kápolna kialakítását tervezte. Ezt választotta magának temetkezési helyéül is, ezért aztán a középkor ízlése szerint, híres kőfaragó mestereket bízott meg a pazar sírhely elkészítésével. Amikor már javában folytak a munkálatok, megtekintette jövődő nyughelyét.

– Jó napot! – szólt a mesterhez.

– Nos, hogy állunk a sírommal?

– Isten hozta, méltóságos úr! – válaszolta a mester. – Szép sír- emléke lesz, biztosítom. Az Üdvözítőt is bele lehetne fektetni!

A püspök rádöbbsent, hogy a sír márványburkolata valóban sokkal szebb, mint a nagypénteki szent-sír-kápolnában levő, ezért megparancsolta, hogy a legközelebbi nagypénteken ebbe a sírba helyezték a Megváltó szobrát. Magának pedig egy másik, sokkal szebényebb sírhelyet készíttetett.

Megjelentetését támogatja a
COMMUNITAS
Alapítvány

